

ORGANIZACIJE PROIZVAJALCEV IN SKUPNA UREDITEV TRGOV ZA RIBIŠKE PROIZVODE

Skupna ureditev trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva je bila prvi element skupne ribiške politike. Njeno področje delovanja je bilo ob sedANJI krizi v ribiškem sektorju ocenjeno kot omejeno zaradi narave njenih intervencijskih mehanizmov in skromnih sredstev, ki so bila zanje namenjena, kar je vodilo k celoviti reformi, v kateri je bila določena nova podlaga za ureditev trga in celotno skupno ribiško politiko od leta 2014 naprej. S prenovljeno skupno ureditvijo trgov so izboljšani nadzor trga, varnost hrane in obveščanje potrošnika, kar spodbuja razvoj trženja regionalnih izdelkov.

PRAVNA PODLAGA

Člen 42 in člen 43(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Uredba (EU) št. 1379/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1184/2006 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 104/2000.

CILJI

Skupna ureditev trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva določa cenovni in intervencijski sistem, katerega namen je urediti trg Unije za ribiške proizvode. Cilji te ureditve so:

- odpraviti najbolj negativne posledice neravnovesja med povpraševanjem in ponudbo,
- ustaliti cene in ribičem zagotoviti vsaj minimalno raven dohodka,
- spodbujati splošno konkurenčnost ribiške flote Unije na svetovnih trgih.

Instrumenti skupne ureditve trgov so bili:

- umiki s trga Unije,
- operacije prenosa,
- samostojni umiki in predelava, ki jih izvedejo organizacije proizvajalcev, skupaj s pavšalnimi nadomestili in premijami,
- zasebno skladiščenje,

- posebna ureditev za tune.

Vsi ti mehanizmi so osredotočeni na organizacije proizvajalcev, ki so pretežno v sedmih državah članicah: Španiji, Italiji, Franciji, Združenem kraljestvu, Nemčiji, na Portugalskem in Nizozemskem. Običajno delujejo na ravni lokalnega ribištva in v manjšem obsegu v sektorjih obalnega ribištva in ribogojstva, njihov cilj pa je izboljšati trženje svojih proizvodov. V ta namen lahko izvajajo ukrepe, kot so:

- načrtovanje proizvodnje in njeno prilagajanje povpraševanju, zlasti z uvajanjem načrtov ulova,
- spodbujanje koncentracije ponudbe,
- stabilizacija cen,
- spodbujanje metod, ki prispevajo k trajnostnemu ribolovu.

Izdatki za intervencije se nenehno zmanjšujejo, večinoma zaradi manjše porabe za nadomestila v operativnih programih in za umike s trga Unije, ki so bili med najpogosteje uporabljenimi intervencijskimi mehanizmi. Umike s trga Unije je s prvega mesta po izdatkih izrinila predelava.

Stanj e virov in dvig cen goriva lahko omejita kratkoročno uporabo intervencijskih ukrepov. Štiri države članice, ki so najbolj izkoriščale instrumente skupne ureditve trgov, so bile Francija, Španija, Portugalska in Irska. Njihova uporaba se v prvih treh državah povečuje, na Irskem pa zmanjšuje. Druge države članice – Združeno kraljestvo, Danska, Nemčija, Švedska, Italija in Belgija – prav tako uporabljajo intervencijske ukrepe skupne ureditve trga, vendar so bili njihovi izdatki občutno manjši kakor v prej navedeni četverici.

Da bi spodbudile razvoj ribiškega sektorja, lahko skupine, v katere so vključeni predstavniki proizvajalcev, sektorja trženja in predelovalcev, države članice zaprosijo, da jih priznajo kot medpanožne organizacije. To priznanje se lahko zagotovi pod nadzorom Komisije. Priznane so bile samo štiri medpanožne organizacije, ki delujejo na ravni držav: Comité Interprofessionnel des Produits de l'Aquaculture, C.I.P.A. (Francija), INTERATÚN (Španija), AQUAPISCIS (Španija) in O.I. FILIERA ITTICA (Italija).

Med reformo skupne ribiške politike v letu 2014 je bila ugotovljena potreba po daljnosežni reformi skupne ureditve trgov, pri čemer bi tržno usmerjeni instrumenti neposredno ali posredno prispevali k uresničitvi glavnih ciljev skupne ribiške politike. Za obravnavo čezmernega ribolova in netrajnostnih praks ter preusmeritev s strategij proizvodnje, ki temeljijo izključno na količini, je bila v predlogu uredbe o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva ([COM\(2011\)0416](#)) opredeljena nova skupna ureditev trgov, katere namen je bil podpreti:

- organiziranost sektorja, krepitev vloge organizacij proizvajalcev in njihovo soupravljanje pravic do dostopa ter tudi dejavnosti proizvodnje in trženja kot ključne elemente za izvajanje skupne ribiške politike;
- tržne ukrepe, s katerimi se povečuje pogajalska moč proizvajalcev (v ribištvu in ribogojstvu), izboljšujejo napovedi, preprečevanje in obvladovanje krize na trgu ter krepita preglednost in učinkovitost trga;

- skupni tržni standardi za določanje standardnih značilnosti ribiških proizvodov na trgu EU in uporabi v skladu z ohranitvenimi ukrepi, zasnovanimi za spodbujanje preglednosti na notranjem trgu, ki zagotavlja visokokakovostne proizvode;
- tržne spodbude in premije za trajnostne prakse; partnerstva za trajnostno proizvodnjo, izkoriščanje virov in potrošnje; certificiranje (znaki za okolje), promocije, obveščanje potrošnikov;
- dodatni tržni ukrepi za zavržke;
- tržne informacije: Komisija je ustanovila Evropski observatorij za trg s proizvodi iz ribištva in akvakulture, s katero spodbuja preglednost in učinkovitost trga.

PROIZVAJALCI MALEGA PRIOBALNEGA RIBOLOVA

Oprelitev EU^[1] malega priobalnega ribolova se nanaša na plovila, katerih skupna dolžina ne presega 12 metrov, ki opravljajo ribolov v okviru dnevne omejitve ribarjenja na manj kot 24 ur in ne uporabljajo vlečnega ribolovnega orodja.

Leta 2013 je bilo v 17 državah članicah EU 223 organizacij proizvajalcev, od tega 188 organizacij proizvajalcev malega priobalnega ribolova. Število organizacij proizvajalcev malega priobalnega ribolova je bilo največje v Italiji (39), Španiji (33), Franciji (24) in Združenem kraljestvu (21). Prenovljena skupna ureditev trgov pomeni veliko priložnost za proizvajalce malega priobalnega ribolova, da bodo dobili boljši dostop do trga in uspešno tekmovali z uvoženimi ali industrijskimi ribiškimi proizvodi. Številni ukrepi, kot so razvoj banke statističnih podatkov za proizvajalce malega priobalnega ribolova v EU, uvedba združenj za trženje in stalna podpora zanje, oblikovanju logotipa malega priobalnega ribolova, določitev meril za vključitev ribičev v ribištva malega priobalnega ribolova ter posebno označevanje in oglaševalske kampanje za proizvode malega priobalnega ribolova lahko potekajo v okviru ciljev in strukture skupne ureditve trga. Končni cilj je omogočiti potrošnikom, da lahko kupujejo sveže, varne in sonaravne proizvode ter zagotoviti ustrezen dohodek za lokalne ribiče malega priobalnega ribolova.

VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Skupaj s kasnejšim sprejetjem prenovljene osnovne uredbe o skupni ribiški politiki ter o novem Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo predstavlja sistem skupne ureditve trga temelj najnovejše reforme evropskega ribiškega sektorja.

Pravni akt o skupni ureditvi trga s proizvodi iz ribištva in akvakulture spada v redni zakonodajni postopek, kar pomeni, da Svet in Parlament delita pristojnost za njegovo sprejetje.

Pravno besedilo akta se sklicuje na več delegiranih in izvedbenih aktov^[2]. Ti so sekundarna zakonodaja^[3], potrebni za uporabo osnovne zakonodaje. Komisija je kot glavna izvršilna veja EU pristojna za sprejetje akta, medtem ko sta Parlament in Svet

[1]Uredba (EU) št. 508/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, člen 3(2)(14), UL L 149, 20.5.2014, str. 1.

[2]Pravni akti Evropske unije <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=uriserv%3Aai0032>

[3]https://ec.europa.eu/info/amending-and-supplementary-acts-0_en

kot sozakonodajalca pristojna za nadzor^[4] sekundarne zakonodaje na podlagi njihove obravnave temeljne zakonodaje. Komisija bo Evropskemu parlamentu in Svetu pred koncem leta 2022 poročala o rezultatih uporabe uredbe o skupni ureditvi trga.

Raziskave, ki jih je naročil Odbor PECH:

- Študija GD IPOL z dne 15. aprila 2016 z naslovom Trgi malega ribolova: vrednostna veriga, spodbujanje in označevanje^[5],
- Študija GD IPOL z dne 16. septembra 2013 z naslovom Skladnost uvoza proizvodov iz ribištva in akvakulture z zakonodajo EU^[6],
- Poročilo knjižnice Evropskega parlamenta z dne 7. septembra 2012 z naslovom Reforma skupne ribiške politike^[7].

Parlament je pred kratkim sprejel dve resoluciji s tega področja:

- resolucijo z dne 29. maja 2018 o optimizaciji vrednostne verige v ribiškem sektorju EU^[8],
- resolucijo z dne 30. maja 2018 o izvajanju nadzornih ukrepov za vzpostavitev skladnosti ribiških proizvodov z merili za dostop do trga EU^[9].

Priit Ojamaa
05/2019

[4]Bolj učinkovita priprava zakonodaje: vprašanja in odgovori o novih delegiranih aktih (Legislating more efficiently: questions & answers on new delegated acts) <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=en&type=IM-PRESS&reference=20100323BKG71187>

[5]http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573443/IPOL_STU%282016%29573443_EN.pdf

[6]http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/etudes/join/2013/513968/IPOL-PECH_ET%282013%29513968_EN.pdf

[7]http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2012/120339/LDM_BRI%282012%29120339_REV1_EN.pdf

[8]Sprejeta besedila, [P8_TA\(2018\)0210](#).

[9]Sprejeta besedila, [P8_TA\(2018\)0223](#).

